

Een telling van *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall. op Goeree

door

PAUL DE MEY (Rotterdam)

Tijdens een bezoek aan de Westduinen op Goeree op 23 augustus 1970 werd getracht een indruk te krijgen van het aantal exemplaren van de daar plaatselijk algemene *Spiranthes spiralis*. Geteld werd uitsluitend op dat gedeelte van de Westduinen, dat ten oosten van de Klaarenbeekweg ligt, waarbij wij ons beperkten tot een ca. 700 m lange en ca. 15 m brede strook, met als westgrens de afrastering langs de Klaarenbeekweg. Het aantal getelde exemplaren (alleen de bloeistengels werden geteld) bedroeg 730. Hierbij dient te worden opgemerkt, dat nog niet alle planten bloeiden en bloeiwijzen in het beginstadium worden zeer gemakkelijk over het hoofd gezien. Een aantal van 1000 exemplaren, een reeds enige malen door mij gedane schatting, lijkt derhalve niet overdreven. *Spiranthes* vindt haar optimum op een op het zuidwesten geëxponereerd hellinkje van ca. 30°, dat zuidoost-noordwest door het gehele telgebied loopt en naar de weg overgaat in een ondiepe slenk, waarin planten als *Triglochin palustris* en *Cirsium palustre*. Hoewel Weevers *Spiranthes* destijds vond op Oost-, Middel- en Westduinen, is ze mij slechts bekend van de Westduinen. Mogelijk komt ze op de andere terreinen nog voor, maar dan toch zeker niet zoveel als in het telgebied. Overigens zijn de Westduinen waard aangekocht te worden als reservaat, hoewel dit erg moeilijk zal zijn, daar volgens inlichtingen de eigenaars de hoop hebben het terrein nog eens te kunnen verkopen voor zomerhuisjesbouw. Uiteraard zal de prijs, dan bedongen, voor een natuurbeschermingsinstantie te hoog zijn. Reeds bevinden zich aan de oostgrens van het terrein enige bungalows. Voorlopig is het echter niet toegestaan het karakter der oude vroongronden verder te veranderen.

Wat betreft de bloeitijd van *Spiranthes* het volgende: HEUKELS-VAN OOSTSTROOM (16e druk, 1970) geeft op „aug.-okt.”, evenals VERMEULEN in Flora Neerlandica [Orchidaceae, 1 (5)]. Op Goeree komen de planten in bloei in de tweede helft van augustus en ze bloeien door tot ca. half september. Zeker niet tot in oktober. Van de op 23 augustus 1970 getelde exemplaren werden er op 19 september daaraanvolgende slechts enkele teruggevonden. Na de bloei zijn de planten zeer moeilijk terug te vinden. Bloeiende planten in de herfst zijn echter op Goeree een uitzondering. Zij zijn dan practisch alle uitgebloeid.

Op 22 augustus 1971 werd door mejuffrouw S. Bregman (Rotterdam) en mij de telling herhaald op de hierboven beschreven wijze. Thans telden we 1020 bloeistengels. Meer dus dan in 1970. Wellicht is dit te wijten aan de (gunstige) regenval juist in de tijd dat de bloeistengels zich gingen ontwikkelen. Evenals vorig jaar waren de meeste planten nog in knop. Enkele waren in volle bloei. Het hoogste exemplaar mat ca. 19 cm (nog niet in volle bloei), gemeten vanaf de bodem. Elders in het terrein, steeds op hellinkjes langs lage slenken, werd een enkele *Spiranthes* gevonden, in totaal 26 exemplaren. Tevens werd het verleden jaar niet bekeken lage gedeelte bij de boerderij aan de noordgrens van het terrein onderzocht. Hier werden nog 96 stuks geteld. In totaal vonden we dit jaar dus 1142 bloeiende planten.

Naast *Spiranthes spiralis* vonden we op de Westduinen nog o.a.: *Scirpus planifolius*,

Cynodon dactylon, *Prunella vulgaris* met witte bloemen, *Polygala vulgaris* met witte bloemen, *Centunculus minimus*, *Radiola linoides* en *Trifolium micranthum*. Dit doet de waarde van de Westduinen nog extra toenemen, alsmede de wens dat het waardevolste gedeelte nog eens wordt aangekocht als reservaat. Het is wel de moeite waard.

Summary

In the dunes, named "Westduinen" on the island of Goeree (prov. S. Holland) one of the two known Dutch localities of *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall. is situated. In this locality the author counted the number of flowering specimens. This number proved to be 730 (23. VIII. 1970) and 1142 (22.VIII.1971). As a rule the species flowers in the above named locality from the second half of August until the middle of September.